

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Bákózei-utca 29. sz. Telefonszám: 300.
Kéziratok nem adatkak vissza.
Hirdetések Arszabály szerint.

Csáky szalmája.

Vannak még mindig Magyarországon alakzatok, akik a tanítást, a közoktatást Csáky szalmájának nézik; holott ma a közoktatásügyi minisztert Apponyinak hívják.

A tanítás a legnemesebb jócselekedetek egyike, ha megfelel nevének; közönséges csalás, ha csak álcául szolgál más céloknak.

Ujabban mind jobban terjesztik a jelszót, hogy az iskolai ismeretközlő munkásságát folytatni kell az életben is. Gyarapítani kell felebarátaink szellemi kincsét, széles körben szétszórni a tudomány vívmányait, emelni azok szellemi színvonalát, akiknek sorsuk mostohasága lehetetlenné tette a behatóbb tanulást. Ezt az ismeretközlést elnevezték szabad tanításnak, ami annyit jelent, hogy ez az iskolán kívüli ismeretközlés nincs tantervhez, vizsgákhoz, kalkulushoz kötve, akkor tanul mindenki és annyit, a mikor és a mennyihez kedve, hajlama, ideje van. Teljes a tanszabadság.

Szép, fölemelő eszme. A szabadság sehol sem olyan drága kincs, mint a szellemi világban a levegő, az életető napsugár, a mely nélkül nincs élet, nincs fejlődés. A szellemi téren a szabadságot meg kell óvnunk minden támadás ellen.

A tanszabadságot senki sem veszélyezteti, senki sem támadja inkább, mint a ki ürügynek tekinti mellékes célok megvalósítására. Jó céggért csinál belőle, hamisítványok forgalomba hozatala végett. Szabad tanítani, mondják; tanítsuk tehát azt, ami előmozdítja a mi érdekeinket. Így került a szabad tanítás fogalma alá az erkölcs tagadása a haza kigunyolása, a munkakerülés dicsérete, meg még egynehány hasonló jelszó, a melyek tudvalevőleg alkalom adtán ezer és ezer ember kezéből ütök ki a kenyeret s néhány ingyenélő zsebeit tömök meg. A rombolás elveit hirdetik, éretlen stréberek kiforratlan zöldségeit adogatják be tudomány gyanánt a tudatlanok a még tudatlanabbaknak s a szabad tanítás jelszava alatt Csáky szalmájává teszik a közművelődést. Annyit csip el mindenki az igazságból, a mennyit csak tud.

A szabad tanítás hirhadt pécsi kongresszusa, ahol Prohászka vezetése alatt a keresztény tudósok alaposan kipróbálták az üres jelszavak

madárijesztőit, felnyitotta az illetékes körök szemeit. A szabadság örve alatt itt közönséges méregkeverés kezd folyni. Az iskolába nem férkőznek be, csinálnak hát maguknak iskolát, a melyben minden ellenőrzés nélkül garázdálkodhatnak s kompromittálják tudatlanságukkal a tudományt, önhittségükkel a tanítói hivatást, tendenciájukkal az igazi haladást. Ennek a garázdaságnak véget kellett vetni s Csáky szalmájának kis és nagy tolvajaira rákoppint Apponyi.

A szabad tanítás ügyét nem vesztheti szem elől az állam. Emlékirat készül, melynek alapján az államnak biztosítatik a főfelügyeleti jog s ahol a tanítás az erkölcsbe, az ország alkotmányába vagy a törvénybe ütközik, az illető tanfolyamot vagy előadás sorozatot a miniszter betilthatja.

E miatt van most sirás és fogak csikorgatása, akár csak a népoktatási törvény tárgyalása alkalmával lármáztak Vajdáék és Hlinkáék. Most Jakabék hányják a tajtékot. Miért? Hiszen az csak természetes dolog, hogy erkölcstelenséget hirdetni tilos. E miatt ugyan fel nem háborodhatik más, mint akinek az erkölcstelenség, a hazafiatlanság hirdetése: kenyérkereset. Hja kérem, a tolvajoktól is elveszik a „kenyérkeresetüket”.

Maradjon a tanítás az, a mi: ismeretek közlése, felvilágosítás, művelés, tőkelésítés. Hála és elismerés az önzetlen férfiaknak, akik e téren önzetlenül működnek; megérdemlik, hogy a közjük toladó vásári szélhámosokat a kormány erélye ártalmatlanná tegye. Mert tanítani: nagy és nemes dolog; de más a tanítás és megint más a közönséges hazudozás.

Dr. Krüger Aladár.

Eszrevételek az ipartörvény tervezetre.

Irta: Németh Simon, ipartestületi jegyző.

(Folytatás.)

A 377. § szerint ha az alkalmazott tagja a munkaadó által létesített rokkant vagy nyugdíjpénztárnak, a munkaviszonyból való kilépése esetén a nyugdíjalap részes hányadát az abba sajátjából beszédett díjak erejéig követelheti. Ilyen elv kimondása mellett alig hisszük, hogy akadnának olyan újabb munkaadók, a kiknek kedvük volna rokkant vagy nyugdíjpénztárt létesíteni. Ha valamelyik nagy emberbarát, saját nagy tőkájével létesít is ilyet, bizonyosan nem fogja kívánni, hogy

alkalmazottjai abba járulékokat fizessenek, mikor előre tudja, hogy azt ugys vissza kell neki téríteni. Ha már egyszer önként belépő tagja lehet az alkalmazott egy ilyen jótékonyági magán intézetnek, akkor a munka tartamára viselni kellene annak aránylag terheit és csak munkában beállott rokkantság, vagy időszaki munkaképtelenség esetén volna neki megadandó a fizetett díjak visszatérítési igénye, akkor — ha annak az intézetnek alapszabályai szerinti időt még el nem érte; egyébként pedig ugy is részesül az intézet jótéteményében. Bizonyára az a célja is megvan, az ilyen intézmények létesítőjének, hogy humanitárius feladatain kívül szorosabb és állandóbb viszonyba hozza magához munkásait, akik biztosítva látván munkaképtelenségük esetére is jövőjüket — ennek ellenszolgáltatmányként ők is hosszabb szolgálattal biztosíthatják munkaadójuk ipari tevékenységének folytonosságát.

A II. rész XX-ik fejezetére nézve általában az a megjegyzésünk, a mit a törvénytervezet XVII-ik fejezetére elmondunk. A munkaidőnek olyatén módon való szabályozása, mint a hogy tervezve van, annyi konfliktust és jogosulatlan panaszt fog teremteni, hogy annak se szere se száma nem lesz. Ritka tanuló fogja kitölteni az első helyen tanuló idejét és az utcaik teli lesznek naplopó, pajkosságot űző iparos tanulókkal. Megszokják majd a csavargást, henyelést és megunják mesterségüket; de azért a tanuló vizsgán mégis a saját mesterüket fogják okolni azért, hogy hiányos maradt a képzettségük. A gyermek és nővédelemnek szörnyen ki vannak tágítva a hátárú. Az iparosok meg ki vannak téve annak, hogy iparuk adminisztrálásával töltsék el egész idejüket a tervezet Ponciustól Pilátusig küldözgeti őket; mintha bizony egyéb dolga sem volna annak a kisiparosnak, mint az ő néhány alkalmazottjának az adminisztrálása. Hiszen, ha azt akarja, hogy családját a ránehezülő nagy terhek sula alatt eltartsa, akkor magának is kezébe kell venni a szerszámot és ugyancsak izzadnia kell kora reggeltől késő estig. Arra, hogy iparhatóságtól iparfelügyelőig, főfelügyelőig meg vissza futkosson, igazán semmi ideje sem marad. Amíg sikerül kikunyorálni a sürgősség kimondását, addig már el is szalasztotta megrendelőjét. Szóval a „munkaidő” egész tervezete alapos átdolgozásra szorul; így a mint a tervezetben van semmi jót sem várhatunk §§-aitól.

A 462. § második bekezdése jelentékenyen megdrágítja a munkahelyiségek bérletét és a 463., 474. §-ok olyan részletességgel írják elő a mester kötelességeit, akár csak katona regulát akarnának teremteni. Annyi nyugót raknak ezek a kisiparosokra, hogy mindent teljesíteni képtelenség. Ugy látszik, a műhely kifejezés is derogál már a mai inasoknak, mert talán azok kedvéért lett ennek a neve munkahely, munkateremre megváltoztatva. De hányféle teremre lesz majd jövőre szükségük a tekintetes inas uraknak? Lesznek nekük munkatermük, hálótermük, mosdó termük s mi mindeféle más terem, a mesternek jó lesz majd a csűr vagy a pajta; mert hogy ennyi terem mellett még neki meg családjának is legyenek termek, azt már a tervezet sem kívánja. Még a levegőt is szűrötten kell az

REGÉNY.

KLEOPATRA.

44

Alig ért a hűvös, nagy szoba közepéig, szobalány rohant utána.

— A kegyelmes ur kérdezteti a grófnőt, vajjon nem lenne-e kellemes még egy kis zene?

— Igen, bizonyára, felelte Kleopatra.

A szolgálólányok levették róla a nehéz ékszereket. Nemsokára egyedül maradt, könnyű, suhogó és hosszú, sárgás, drága csipkével díszített fehér selyem hálókötésében. Az éji lámpás az ágyhoz közeli sarokban égett. Kleopatra eloltotta a gyertyákat s az ablak mellé ült.

A fogyó hold a park sötét, fenséges háttérét képező hársfái mögött szállt alá. Az éj hűvös volt, a vanília és rezeda illata áramlott szerte. A hegedük Mozart művét játszották, de már halkabban, mintha a füleket a csendre akarták volna előkészíteni. Gyenge fény tört elő a Kleopatra balkezét ékítő gyűrűről. Nagy gyémánt volt, férjének ajándéka. Az aranygyűrű jobbján ragyogott.

— Férjhez mentem, szólta önmagához. Tündérmesének tűnik föl az egész és mégis valóság, valóság... Férjhez mentem!

Mélyen felsóhajtva, még mindig gyémántokkal díszített fejét tenyerébe hajtotta. Birtokában volt annak, amit óhajtott: pompás lakás, kivételes társadalmi állás; a tábornok magaviselete elhallgattatta a rosszakaratu magyarázatokat; ezentul ugy tisztelik, amint tiszteltetnie kell. Most a cárné figyelmeztető szavaira emlékezett akaratlanul.

— Veszedelem? gondola Kleopatra; minő veszedelem? A veszedelem csak a tudatlanok számára létezik, én pedig ismerem az életet... A kacérok részére... (Megvetően mosolygott.) Engem nem érhet veszedelem.

Hugó Viktor szavai jutottak eszébe: a te gyöngyöd nincs e víz hullámainak ölén, a te utadon nem a mi lépteink járnak.

Váratlan könyvek csillantak meg a fiatal asszony szemében. Nem, az ő gyöngye nem volt a közönséges hullámokban. Az eszményképét oly magasságba helyezte, hogy minden más remény süllyedést jelenthetett csupán; Kleopatrának pedig nem volt szabad még a merően értelmi süllyedésre sem gondolnia.

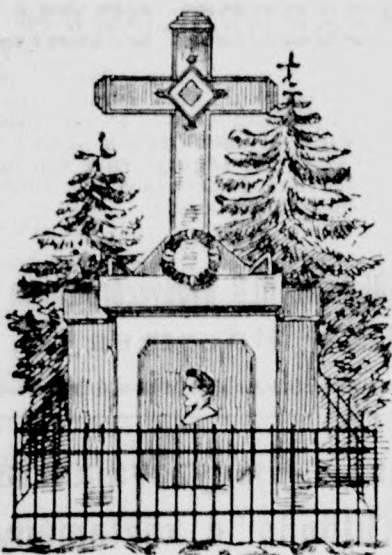
— Almot kell megvalósítania, biztatta önmagát könyveinek kiapadásával: magasra emelt fővel járni a sértetlen szüziesség büszkeségében; mindennek fölött, mert birom majd azt, amit mások nem birhatnak. Anyyira tiszteletre méltó, hogy meghódítom a hódolatot, — annyira megközelíthetetlen, hogy mindenki értem epedjen, annyira szép, hogy senki sem hasonlíthatja hozzám magát.

Nem kellett a tükörbe néznie, megtudandó, milyen szép; tudta anélkül is.

(Folyt. köv.)

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban. ➔

Elvállalunk mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát,
betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus—Bartus

533—30—1

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

Egy háromsoros billentyűs,
tizenkét bögös

HARMÓNIKA

majdnem teljesen új, 526—6—3

jutányosan eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala

Rákóczi-utca 20. szám.

Második kiadás!

Keves röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek :: közé tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 :: példányban jelent meg. ::

A „Szóimadás“ ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonirozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KŐAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

120—30—72

VAKOLATI KŐPOR.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.

H I R E K.

alkalmazottakra boesájtani, mert különben a 792. §. első pontja majd gondoskodik vagy 50 korona jutalom díjról, a 794. §. második pontja pedig ennek négyszereséről. Minden ironia félretevése mellett tudjuk és állítjuk, hogy az ezen §-ban felsorolt terheket a kis ipar nem fogja elbírní. Ezek a §§-ok is arról győződnek meg bennünket, hogy minden lehetetlen eszközzel tönkre tenni és a gyáripar szolgálatába akarják behajtani a kisiparost, de előbb koldussá teszik, hogy jámborabb munkásanyagot gyurhassanak belőle.

A munkaközvetítésről szóló részt olyan újításnak tartjuk, a mivel a törvény minden önrendelkezési jogától fosztaná meg mestert és munkást egyaránt és a mellett sehogyan sem lehetne kielégíteni a kínálatot és a keresletet vagy legalább is nem úgy, hogy az mindkét félre nézve megnyugtató volna. Veszedelemnek tarjuk éppen fejletlen iparosra nézve azt, hogy törvénnyel és hatósági beavatkozással szüntetelteti az ipari tevékenységet és előmozdítja mindkét oldalon a károsodást. Hiszen lehetett volna a sztrájkok vagy kizárások jogosultságának elismerésére más módot is kieszelni; de azt kár volna törvénybe iktatni, hogy még a hatóságoknak is kötelességök az ipari tevékenység szünetelésénél közre munkálkodni. Ez az elv ellenkezik az állam etikai hivatásával és olyan gyűlölt szerve lesz az a községi munkaközvetítő, hogy hátat fognak neki fordítani a munkások meg a mesterek is. Es mentül jobban közelünk a tervezet végéhez, annál mélyebb gyökert ver bennünk az a hit, hogy az egész ipartörvénytervezet egy rendőrállamtól nyert mintára készült és éppen ezért nem való a mi szabadságszerető földünkre. Mi a jogállam után sóvárgunk, tehát minket nem elégíthetnek ki például a poroszországi törvények. Elég hogy finacállam vagyunk, a policej állam nem a mi ideálunk. Inkább maradjon meg a rossz 1884-iki XVII-ik törvény, sem hogy minden egyéni jogunk elkönfiskáltassék az alkotandó új törvénnyel. Ennek a résznek a §§-aihoz nem kívánunk részletes bírálatot mondani, mert az egészet elvetendőnek tartjuk. Más alapelveket és más intézményeket kérünk.

Folyt. köv.

Karhatalom az iskolában.

— Saját tudósítónktól. —

Egyik sztapári ideiglenesen alkalmazott tanító a vallás és közoktatásügyi minisztertől véglegesítését kérte, ha már a község nem választotta meg végleges minőségben. Ezen kérelmével a tanítót a közoktatásügyi miniszter elutasította. Eközben a község végleges minőségben választott magának tanítót, s ezen választás annak rendje módja szerint megerősítést nyert. Az új tanítót karhatalommal installálták, előbb azonban egy harmadik tanítót karhatalommal távolítottak el az iskolából.

Az alispán, a véglegesen megválasztott tanítót bevezetendő állásába, karhatalommal távolította el az ideiglenes tanítót, de a napokban a belügyminiszter elrendelte, hogy a karhatalom mellőzendő.

Ezt a községi jegyző úgy értelmezte, hogy a máf bevezetett tanítót rendőrséggel kell ismét eltávolítani. A véglegesen megválasztott, bevezetett tanítót, tehát eltávolította, s bevezette az iskolába azt, akit az alispán karhatalommal eltávolított.

Ebből azután oly kavardás következett be, amit a lakosság semmiképpen sem ért meg. Osszeütközésbe jöttek közoktatásügyi és belügyminiszter. Es ami a fő, az ideiglenes tanító most báró Vojnits István pártfogására hivatkozik, s mindenféle neki mond közszónetet visszahelyezéseért.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, hogy azt megküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályok merüljenek föl ::

— **Városi közgyűlés.** Szabadka törvényhatósági bizottsága e hó 17-én tartja szeptember havi rendes közgyűlését.

— **Keresztfeltétel.** A nagyfényi róm. kath. templom építése befejezéséhez közeleg. Amint értesülünk, a keresztfeltétel e hó 20-án délután 3 órakor lesz.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter Miksa Károly ujvidéki és Medveczky Gyula kőrösbányai bírósági jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— **A szabadkai közigazgatási bizottság** ma délután. Bezeredy István, főispán elnöklété alatt ülést tartott, melyen a rendes jelentéseken kívül a jövő évi utadó költségét tárgyalják le.

— **Az Erzsébet-fák.** Az Erzsébet-fák is vannak hivatva arra, hogy az utókort a hazaszeretetre emlékeztessék s undort keltsenek a nemzetközi demokrácia és anarchizmus gyilkos tanai iránt. A földművelésügyi miniszter talán azt tapasztalta, hogy e fákat nem igen őrzi a hatósági kegyelet, éppen ezért indítatva érezte magát, hogy a fák gondozására körrendeletben hívja föl az összes törvényhatóságokat. E körrendelet megérkezett ma Szabadka tanácsához is.

— **Városov érsek ajándéka.** Az Erzsébet Örökimádás templomának fejedelmi ajándékai egygyel megsaporodtak. Az adományozó Kalocsa lánglelkű érseke, aki mindig ott van, ahol segítségre van szükség és mindig akkor jön, midőn tényleg szükség van a segítő jobbra. Ilyenkor nem mérlegeli áldozata nagyságát, hanem tesz, mert látja, hogy tenni kell valamit. Dr. Városov Gyula kalocsai érsek az Erzsébet Örökimádás templomban ma délelőtt a király jelenlétében megtartott Erzsébet-repuiem után bejelentette a zárda főnökségének, hogy a mai nap emlékére az Örökimádás-templom céljaira tízezer koronát adományoz.

— **Baja közigazgatása.** Baja város közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén Ambrózovics főispán bejelentette, hogy a tervezett közúti vasut tervének közigazgatási bejárása e hó 22-én lesz. Az adótarozásokból 31.000 koronát mint behajthatatlant leirtak. — Az izraelita polgári iskolai tanárok fizetés kiegészítését kérő folyamodást pártolólág terjesztik föl a kormányhoz.

— **Az adókvető bizottság tárgyalása.** A szabadkai adókvető bizottság Szeptember 12-ikén a rőfőskereskedők, rövidárusok, ruhafestők, ruhakereskedők; Szeptember 14-ikén a sertéshizlalók adóját tárgyalja.

— **Déldunavidéki helyiérdekű vonat.** A baja—zombor—ujvidéki valamint a hegyes-feketehegy—palánkai h. é. vonatok a fenti cím alatt egyesültek. November 1-től kezdődő hatálylyal új díjszabás lép életbe, mely részben leszállítja, részben felemeli az eddig érvényben volt díjszabást.

— **Az ujvidéki Duna-hid építése.** Ujvidékről írják: Az inaugurált új rendszernek Ujvidéken feltétlenül legnagyobb alkotása a hidsáncok megváltása és az új állandó hid építése lesz. Mindkettő, mint örömmel halljuk, rohamos lépésben halad a megvalósulás felé. Szesztay László müegyetemi tanár értesítette a várost, hogy a hidtervezéshez szükséges felvételek befejeztettek és így az előmunkálatok a vashid építés számára megkezdődhetnek. Az állandó hidbizottság ezen értesítés után megbizta Zielinszky Arpád müegyetemi tanárt, az ország legkiválóbb szaktudásu hidépítőjét, hogy dolgozza ki a hidépítés terveit, melyek alapján azután a városi tanács az építési engedély végleges kiadását fogja a kereskedelemügyi minisztertől kérelmezni.

— **Dr. Pávlovits Simon adománya.** Vármegyénk köztisztviselőiben álló főorvosa, dr. Pávlovits Simon 1000 koronát adományozott az orvosi nyugdíjalpra. A vasárnapi orvosi nagygyűlésen jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a bőkezű adományért.

— **Balaton főszolgabíró előterjesztése** Dr. Balaton Gyula főszolgabíró igen

üdvös előterjesztést tett a Bácsmegeyi Gazdasági Egyletnél. Azt javasolta, hogy hasson oda az intéző köröknél, hogy a kukoricatörésre szabadságolja a katonákat és a besorozott ujoncok behívását halasszák el akkorra, amikor ezt a munkát már befejezték. Az előterjesztés július 10-ikéről, tehát idejekorán kelt, az előkészítésével azonban nem igen siettek, mert csak most, midőn már idejét multa, foglalokznak vele.

— **Uj állampolgár.** Zinauer Agoston, a bácsujlaki uradalom tisztartója folyó hó elsején tette le a magyar állampolgári esküt Vojnits István alispán előtt.

— **Uj szövetkezetek.** Az országos központi hitelszövetkezet augusztus folyamán fölvetette kötelékébe a bácsfeketekegyi, bácskereszturi, bácsordasi, dunacsébi, jánosalmi, katymári, kishegyesi, martonosi, szilágyi és ujvidéki kosárfonó szövetkezeteket. Augusztus végével a központ kötelékébe tartozott 2081 szövetkezet, 6466 községre terjedő működési körrel.

— **Hirdetmény.** Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a kereskedelmi miniszter ur rendelete értelmében a Szabadka és Kelebia közt jelenleg közlekedő helyi személy-szállító vonatok helyett f. évi október hó 1-től kezdve e vonatok Szabadkáról reggel 6 óra 37 perckor és délután 5 óra 20 perckor fognak Kelebiára indulni; illetve onnan Szabadkára reggel 7 óra 30 perckor és este 8 óra 6 perckor fognak érkezni. Szabadkán, 1908. év augusztus hó 28-án. — A városi tanács.

— **A bezdáni kath. legényegylet.** szeptember hó 13-án szüreti mulatságot rendez. A rendezésben részt vesznek: Szécsényi Istvan, Magyar Pál, Werli József, Homolka Pál, Kleits Mátyás, Braun József, Ligeti Viktus, Szabó Pál, Brandt János, Jánosi Béla, Horváth János, Haba Lajos. A szüreti mulatság délután 2 órakor kezdődik, este kabarevel végződik.

— **Györgypuszta átcsatolása.** A belügyminiszter hozzájárult a györgypusztaiak azon kérelméhez, hogy anyakönyvileg Nagybaracsától Regőcéhez csatoltassanak. Az érseki hatóság egyházilag is Regőcéhez fogja csatolni Györgypusztát, ahol nemsokára kisebb templom is épül s gyakrabban lesz istentisztelet.

— **A földművelésügyi miniszter a kiscgazdákhoz.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter utasítást küldött a vármegyék alispánjaihoz, hogy több száz példányban osszák ki a kiscgazdák között. Az utasítás ismerteti az okszerű takarmánykezelést a téli időre vonatkozólag és rámutat azokra a módokra, melyekkel a kiscgazdák takarmányt teremthetnek maguknak kora tavaszra. A többek közt felsorolja azokat a növényeket, amelyek különösen alkalmasak a kora tavaszi takarmányra s még sok más hasznos tudnivalót mond el.

— **Elvi határozat.** A belügyminiszter egy konkrét esetről kifolyólag kimondotta, hogy a vármegyeyi tisztviselők székhelyükön nemcsak napi díjat nem számíthatnak fel, — ami eddig sem volt vitás, — hanem még az utiköltség megtérítésére sem tarthatnak igényt.

— **Felekezeti és községi tanítók fizetése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter megkereste a vármegyey közigazgatási bizottságát egy rendelettel, amelynek értelmében az egyházmegyey hatóságok és a községek tulajdonát képey iskolák tanítóinak fizetéséből az eddig adott segélyek le nem vonhatók, mert a kormány csak ezeknek a segélyeknek és mellékdijaknak a leszámításával egészíti ki a tanítók fizetését az új törvények értelmében. Ha pedig az egyházmegyey hatóságok és községek a tanítók fizetéséből ezeket az összegeket levonnák — a kiegészítés akkor is csak ezeknek a beszámításával fog megtörténni.

— **Szüretelnek.** A természet az idén ugylátszik mindenben siet. Korábban volt a kánikula, korábban az aratás és korábban a szüret. Szinte hihetetlen, de — már az emberek mustot, sőt ujbort isznak. Egyik másik szülőben vigan folyik a munka s sze-

dik az édes szőlőt és készül a jó édes must. Persze, csak a koraibb fajú szőlőket szedik és pedig azért, mert a multkori esőzés után repedni és rothadni kezdett. De a többi szőlő sem érik az idén oly későn és így szeptember végére már be lesz fejezve a szőlő szüret. A szőlőkben a termés kiváló, amit legjobban bizonyít az, hogy olesó a szőlő, kilója 7-8 krajcár, de — ami jellemző, — a bor mégsem olyan olesó, mint ahogy ebből következnék. 30 krajcárjával mérik az új bort, ez az ár pedig egyáltalán nincs arányban a nagy szőlőtermeléssel. Itt is ugyanaz a helyzet, ami más téren, t. i. olesó gabona: drága liszt, olesó marha: drága hus és most olesó szőlő: drága bor. Az az egy, hogy itt még remélni lehet, hogy leszáll a bor ára, mert kenyeret mindenkinek kell enni, de bor nélkül csak megélünk, — ha drága.

— **Magyar név.** Popper Stefánia a szabadkai állami felsőleányiskola tanárnője családi nevét „Pap“-ra változtatta.

— **Öngyilkosság.** Ozv. Rózsa Gáborné 88 éves pacséri asszony a kutba ugrott. Mire kihúzták, már meghalt.

— **Leszurt korcsmáros.** Radány Ricsó István hercegszántói korcsmájába a mult napokban beállított egy Horvát Imre nevű legény és bort kért hitelbe. Minthogy a korcsmáros vonakodott adni, Horvát oly dühre gerjedt, hogy Radányt mellbeszurta. Radány állapota életveszélyes.

— **Csőd.** Az ujvidéki kir. törvényszék Barth Károly ellen a csődöt elrendelte.

— **Eladó szálastakarmányok nyilvántartása.** Darányi földművelésügyi miniszter a következő felhívást intézte a gazdasági tudósítókhoz: Az eladó szálas takarmánykészletek kimutatásának minél teljesebb és pontosabb összeállíthatását a takarmányhiányban szenvedő vidékek állattartó gazdaközönsége érdekében igen fontosnak tartván, ez uton is felkérem a gazdasági tudósító urakat, hogy ezen ügyben 155. T. eln. szám alatt újból közölt körlevelemet állandóan szives figyelemben tartani s az ott kitett határnapokon az eladó szálas takarmánykészletről hozzám okvetlenül jelentést tenni sziveskedjenek.

— **A bácsalmási őszi vásárt** e hó 14-én tartják meg. Vészmentes helyekről mindennemű jószág fölhajtható.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonyosimává és üdévé teszi. Nem zsiros s ennélfogva nappal is használható. **Pörsenések, bőrpelések és bőrkilítések** ellen utóérhetetlen szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésnél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-29

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bácsmegeye).

A szerelmi csalódás bosszúja.

Vancsura János és Vancsura Márton rémi lakosok egy és ugyanazon lányt szerették forró szerelemmel. Mindketten számítottak a viszonzásra, de különösen Márton reménykedett. Am reményét csalódás követte, mert a lány szive Jánost választotta férjnek. A csalódás nyomán rut bosszu támadt Márton szívében.

E hó 8-át használta föl bosszújának kielégítésére. Unnepnep délutánokint Ott Ferenc korcsmájában szoktak összegyülni legények és férfiak, hogy szórakozással üljének. Szeptember 8-án e korcsmába találkoztak a két vetélytárs is. Mindegyiket a pártások nagy csapata kísérte. Mártonban égett a bosszu, melyet csak hevitett a bor. Osszeszólalkozáson kezdtek. A szóvitát bot, pohár, üvegzápor követte. Folyt a vér, de még mindez nem elégítette ki a bosszút.

Bicskát ragadtak tehát, s ezzel törtek egymásra. A civakodók az utcára szorultak, s János társaival már megfutamodott.

Tizenöt lépésnyire futottak már, mikor váratlanul megfordultak, s Jánost egyetlen késszurással meggyilkolták. Vancsura Márton még a helyszínen meghalt. Bebizonyosodott rajta a példabeszéd, hogy a bosszu kétélű fegyver, a bosszútállni akarót sebzi meg.

A felsőszentiváni csendőrség nyomban kiszállt a helyszínére, s a tetteseket még a gyilkosság órájában elfogta.

Lórugás vagy büntény.

Titokzatos eset tartja izgalomban a martonosiakat. Bakality Sándor szerb gazdánál kanász minőségben alkalmazott Bajtai Ferenc 14 éves fiut a gazdája holtan hozta be f. hó 6-án tanyájáról a martonosi halottas házba s a holt fiu szüleinek azt adta hírül, hogy a fiukat a ló rugta agyon.

A községi orvos Benedek István ki is állította a halotti bizonyítványt, hogy a fiu halálát lórugás okozta. Amde a szülők megvizsgálva a hullát, a lórugásnak semmi nyomát sem találták s kérték a szabadkai kir. ügyészséget, hogy vizsgálatot indítson, mert alapos gyanu forgott fenn, hogy a fiu valamely bünténynek esett áldozatul, ami annál is inkább látszott indokoltnak, mert szerte beszéltek, hogy nevezett szerb gazdának ez már a harmadik eselédje, kit állítólag a ló rugott agyon.

A vizsgálat nagy nehezen ötödnapra megindult s a hullát a temetőben kiasták. A boncolásnál jelenlevők állítása szerint a lórugásnak semmi nyoma, hanem a fiu belsejében a legborzasztóbb törések és zuzódások konstatáltak.

Ezek után mindenki izgatottan várja az igazság felderítését, hogy csakugyan a községi orvos által konstatált egyszerű szerencsétlenség, vagy egy brutális büntény esete forog-e fenn? Tekintettel a szerencsétlenül járt fiu szüleinek szegénységére az ügyet figyelemmel fogjuk kísérni.

KÖZGAZDASÁG.

A Szabadkai Kereskedelmi és Iparbank 1908. évi július havi forgalmi kimutatása:

Pénzkészlet:		
a mult hóról		kor. 25431-58
Bevétel e hóban		1167124-36
	Összesen	1192555-94
Kiadások e hóban		1147588-63
Maradvány		44967-31

Betétek könyveikére:		
Állag a mult hóról		1869612-31
Betételek e hóban		179688-55
	Összesen	2049300-86
Kivételek e hóban		113778-04
Maradvány		1932522-82

Előlegezés:		
Állag a mult hóról		39459-—
Előlegeztetett e hóban		509-—
	Összesen	39968-—
Visszafizetett e hóban		1081-—
Maradvány		38887-—

Leszámitolás:		
a) Bankszerű váltók:		
Állag a mult hóról		834283-67
Leszámitoltatott és visszleszámitoltatott e hóban		824411-20
	Összesen	1658694-87
Visszafizetett e hóban		787011-77
Maradvány		871683-10

b) Hiteltulajdonosi váltók:		
Állag a mult hóról	kor.	85325-—
Leszámitoltatott e hóban		9880-—
	Összesen	45205-—
Visszafizetett e hóban		7850-—
Maradvány		37355-—

c) Keszességi és betáblázott kötvények:		
Állag a mult hóról	kor.	689871-59
Kiadott e hóban		850-—
	Összesen	690721-59
Visszafizetett e hóban		5590-28
Maradvány		685131-31
	Összes forgalom	3.694.888-03

Mucsy György, Horvátovits Ernő,
v. titkár. főkönyvelő.

Aubermann Miklós,
pénztárnok.

SPORT.

— **„Bácska“ gyalogló bajnokságai.** Folyó évi szeptember hó 6-án (vasárnap) a „Szegedi Athletikai Klub“ a délkerületi I. angol mérőföldes és szeptember hó 8-án az „Aradi Athletikai Klub“ a 30 kilométeres magyarországi gyalogló bajnoksági versenyt tartották meg — amelyen városunkat a „Bácska Szabadkai Athletikai Klub“ képviseltette Lapos Sándor személyében.

Lapos az első angol mérőföldes kerületi bajnokságban egy második, és Aradon a Magyarországi bajnokságban Manglitz és Drubina kiváló gyaloglók nyomában igen szép eredménnyel harmadik díjat nyerte, a mely szövetségi díjon kívül megkapta a az „Aradi Athletikai Klub“ ezüst idő-érmét is.

Téves az a közlemény, hogy Lapos mint a „Szabadkai Sport Egylet“ tagja vett részt ezen a versenyeken, mert ezekre őt a „Bácska“ küldte ki, s mint a Klub tagját szerepeltette.

A szentesített végrehajtási törvény
rendelettel együtt füzve . I korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti nyomtatványok

kaphatók: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében
SZABADKÁN, FÖTÉR.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

A hold eltűnt a hársak mögött; a hegedők oly halkán hallgattak el, hogy észre sem vette; csak az illat élt még s tűnt föl áthatóbbnak, amióta egyedül uralkodott.

Az ablak nyitva maradt és Kleopatra az ágyra dőlve édes álomba merült, mely fölött még mindig a valóság lebegett. Így lépett az új életbe.

XIII.

— Csodálatos ez a Neutof grófné. A legkisebb árny sem érintheti, a legkisebb kacérsággal sem vádolható! A férje nem igen törődik velünk!

A beszélő nagyon is jogosan panaszkodhatott; három hónappal ezelőtt Kleopatra kiábrándította és a tábornok kigunyolta. Azóta ugy ügyelt a grófnóra, mintha megfizették volna érte; de semmit sem tudott meg a rovására s ez készítette a fenti kijelentésre.

Es valóban, Kleopatráról csak jót mondhattak. Négy évi házassága alatt kivételes szabályokat hozott be otthonába. Csak akkor nyertek oda bebecsátást, ha előbb Szentpétervár legelőkelőbb termeiben egy nemet az ujoncudónak élték át, ugy hogy Neutof háza az előkelők előkelősége volt, a legtrikább virág, mondotta Kamuczin, akinek a képletek semmijébe sem kerültek.

A grófné magaviselete annyira példás volt, hogy a cárné kénytelen volt őt bizalmasai közé fogadni. Ez nyílt beismerése volt, miszerint valamikor illetlennek tartott házassága a legjobbra fordult. Es a fiatal asszony csakugyan a legragyogóbb helyzetnek örvendhetett ugy az udvarban, mint a városban. A tábornok tíz évvel megfiatalodott.

— Ha nyolevan évig élek, akkor már majd csak ötvenéves leszek.

Boldog volt. Kleopatra a házából elűzött egy csomó henyélt, ingyenélőt, koldust, akik ezelőtt egész nap alkalmatlanokdtek, tudva, hogy a tábornok szivjósága nem utasítja el őket, ha csak hajdani fegyvertársnak, vagy ehhez hasonlóknak mutatják be magukat. Kleopatrának nem is kellett visszautasítólag viselkednie; ezen elő-

kelő, méltóságtejes nő látására megfutamodtak. Hiányokat pótolta szellemes, változatos társalgásával a tábornoknál. Figyelemmel olvasta a külföldi lapokat és folyóiratokat, hogy kivegye belőlük a szórakoztatót. Azután előadási modorával csak úgy elbájosolta férjét, mintha ez valami érdekes irodalmi művet olvasott volna...

Ezen a nap folyamán legalább két óráig tartó társalgások alatt rendkívüli barátság fejlődött ki közöttük, mely a férjnél nemcsak atyai érzelmek, a nőnél azonban csak a hála érzelme volt. Dacára a nagy körülménységek kölcsönösen megértették egymást. Viszonyukban kölcsönös megbecsülés, föltétlen bizalom fejlődött ki.

Kleopatra minden ragyogó szépségével sem szerette a társaságokat, vagyis ha a tábornok fáradtnak és lustának érezte magát, szívesen maradt otthon minden alkalommal. Tehetségei közül talán ez hatotta meg leginkább a tábornokot; gondosan került mindent, amivel megakadályozhatta volna tetszésszerű szórakozásában; boldog, elégedett és hálás volt, látva, hogy Kleopatra nem érzi a diadalok, a hízogók hiányát.

Hathónapi együttélés után annyira ismerték egymást, hogy legalább is a jelenben nem voltak titkaik egymás előtt, mert a házasságelötti időkről, kivéve az elkerülhetetlent, sohasem beszéltek. A tábornok később feküdvé le, szokásba hozta, hogy hazajövetelükkel elbeszélte Kleopatrával a nap eseményeit; Kleopatra nem hallgatott el egyetlen bókot, egyetlen vallomást sem, pedig Isten tudja, hogy béli estélyeken ilyenekben hiány nem volt. Kivált az imádók hangjának és mozdulatainak utánzásában vitte annyira, hogy meg sem nevezte őket, a könyvezésig kacagó Neutof valamennyire ráismert. Kleopatra is nevetett néha, de mégis ritkábban; mintha elég lett volna neki férjének szórakoztatása, mások vigása nem ragadta el, még akkor sem, ha ő maga volt a vidámság oka.

(Folyt. köv.)

Figyelmeztetjük a m. t. közönséget, hogy a

világhírű

valódi Singer

varrógépek

csakis a cégünkkel ellátott, saját fiókjainkban kaphatók minden nagyobb városban.

Határozott gyári árak heti és havi lefizetésre is. 531-5-2

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
SZABADKA,
Huspiac, Deák-u. és Teréztér sarkán.

Tisztességes képviselők
és pénzbeszedők felvételnek vidékre.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás“ ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Egy háromsoros billentyűs, tizenkét bögös

HARMÓNIKA

majdnem teljesen új, 526-6-5

jutányosan eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserepályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Temunovits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon, szám 371. Legelőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsébet

női kalapárú. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

SZENZÁCIÓ!

Tumbász Ferenc kézműárú-kereskedő
a „Szent Antal“-hoz (Vermes-féle ház)

felhívja a nagyérdemű vásárló közönség figyelmét mélyen leszállított áru áruira. Ugyanis több gyárossal összekötöttségbe lépve azon kellemes helyzetbe jutott, hogy egyes árukat féláron bocsájtathat a nagyközönség rendelkezésére.

Ezen bámulatos árleszállítás különösen a következő áruknál tapasztalható:

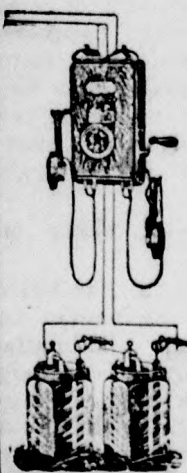
120 cm. széles valódi selyemgyapju téli szövet	ezelőtt rófe 1 frt 40 kr., most 70 kr.
80 cm. széles színes flanel	ezelőtt rófe 60 kr., most 30 kr.
120 cm. széles fekete francia szövet	ezelőtt rófe 2 frt 40 kr., most 1 frt 20 kr.
140 cm. széles férfi szövet	ezelőtt rófe 2 frt 20 kr., most 1 frt 15 kr.
1 vég munkás vászon	ezelőtt volt 7 frt, most 4 frt 40 kr.
1 darab selyemkendő	ezelőtt volt 2 frt, most 1 frt 20 kr.
1 darab fekete atlasz selyemkendő	ezelőtt volt 5 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.
1 nagy téli kendő	ezelőtt volt 3 frt, most 1 frt 75 kr.
1 vég finomszálú vászon	ezelőtt volt 7 frt 50 kr., most 5 frt 50 kr.

és az itt fel nem sorolt árukat is a gyári árnál jóval olcsóbban fogja számítani.

Kéri a nagyérdemű közönség becses látogatását.

528-10-2

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye

o Szabadkán, o

V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-32

Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legujabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári árakon.

